HELSIEN

Ta' Patri W. Born, O.P., C.F.

"Lil Dun Karm, missier il-poeżija Maltija, li bħala poeta, wisq aktar minn ħaddieħor, jagħraf il-ħtieġa tal-ħelsien."

Jaf kulħadd xinhu mhux għaliex kisbu
Jew lemhu f'xi maħluq li, mhenni bih,
Sab għors il-ħajja;
Jaf kulħadd xinhu miċ-ċaħda tiegħu,
X'ħin il-qalb tridu bla ma ssibu,
Tixtiequ b'ħerqa.
Kif qisu berqa,
Iżiġġ quddiemha u ma taħfnux.
Helsien!
Kemm hu sabiħ!
Dejjem għalih
Issieltu l-ġnus u ċarċru d-demm,
Miż-żmien
Ta' l-iżbandoli san-nirien.
Nies kbar ulied id-deh'n u l-ħila
Imfakkra, il-lum, bl-irħam u l-bronż,
Jew minsijin,
Għexu għomorhom fit-tħambiq u l-kitba
Fil-għaks u l-hemm,
U għerqu d-demm
Biex jirbaħ il-ħelsien li qatt ma daqu;
Niżlu f'qabarhom b'xewqa u tama
Li dak li żergħu għal uliedhom
Jinbet fiż-żmien, u kull ħawwama
Isseħħ, x'ħin il-ħelsien jitwieled
Biex ma jmut qatt.
Hadmu għalxejn u tqarrqu,
Żmienhom tilfuh fil-ħolm,
Xogħ'lhom ixxejjen bħal għadamhom
Fil-qabar niedi.
Helsien!
Id-dinja ma tafx bih u lanqas tridu
Għax qalbha żonqra.

Bħala rah'n ta' l-aqwa ħena
F'dinja oħra fejn m'hemmx tmiem u qerq,
Ried il-Ħallieq jagħti lill-bniedem l-aqwa ħaġa
Meta telaqlu rajh f'idejh
U żejnu bil-ħelsien.
Għalkemm il-bniedem igħid li jrid il-ħajja
Ħielsa, temmnux għax kollox qlajja'' :
Huma l-bnedmin li jgħabbu l-madmad
Fuq kitfejn għajrhom mingħajr ħniena
Mimlijin ħjiena
Ikasbru l-jeddijiet ta' ħuthom, x'ħin għal tagħhom
Dejjem jingħu.
Helsien !
Tfittxuhx qalb il-bnedmin ;
Kollox bluha,
Kollox frugħa
Li taħlu fluskom, żmienkom, demmkom

*   *   *

Toħolmu b'saltna
Mejta f'ġuf ommha.
Helsien !
Jien xtaqtu għax poëta
Bin il-ħolm u x-xewqat għolja.
Xtaqtu fija, f'arti, f'niesi,
Qatt ma qtajt jiesi,
U dejjem ħdimt, imqar jekk inħqart jiena,
Biex nilmaħ qlub għajjiena
Jitbissmu mistreħin fis-sliem ta' jeddijiet
Magħrufa dejjem u meqjuma.
Jien imma qatt ma sibt ħelsien.
Marbut minn kullimkien inħoss b'inkejja
Li kull ma tâni Alla
Biex ngħożż daqs dawl għajnejja,
Iridu jċaħħduhuli l-maħluqin,
Wild art wisq ċkejkna fil-għajnejn tal-ġnus,
(Għalija kbira, wisq akbar mill-oħrajn)
Imħabba f'daqsha kellha dejjem
Tgħix fil-ħakma ta' min l-aqwa jedd
Lemaħ fil-qawwa ;
B'għafsa ta' qalb rajtha mmexxija

Bħal titla m'nn idha
(Taparsi għal ġidha)
Mhux kif xerqilha.
Helsien!
Lanqas l-ilsien
Li nħobb u ngħożż, ma sab, għax fost l-egħdewwa
Li jridu jeqerduh, hemm minn ta' ġewwa;
Ilsien qaddis li, naħseb, bih jitkellmu l-Ġenna
Meqjus bla benna,
Għax ma jimliex il-ħluq bil-ħobż
U l-bwiet bid-deh'b.
Helsien!
Moħħi ma sabx, għax meta tħajjar
Li jlissen dak li ħaseb
Kellu jitqanna u l-ħsieb itajjar
Biex ma jaqax fil-qilla
Tas-sarima.
Helsien
Lil qalbi mċaħħad minn kull naħa;
Imħabbiet safja għalxejn twieldu fija
għax dinja ħajna
Li merħba tâti lill-mibegħda,
Ma lemħetx fihom ħlief id-dnub u t-tebgħa.
Għax qieset b'qiesha.
M'iniex għaġġieb, q'ed ngħid is-sew: il-ħelsien gidba
Fost il-bnedmin li ta' kull jum jaħilfu bih.
Jien ma sibtux,
Sibt biss tnassis u għawi ta' xellejja,
Għajnejn jikluni b'ħarsthom kull fejn ngħaddi;
Widnejn miftuħa biex jaqbduni
F'xi kelma żejda.
Għamili dejjem miżni ħaġa b'ħaġa.
Donnu l-jedd tal-ħaqq mhux tal-Hallieq.
Nies li qatt ma fittxtilhom l-għomma tagħhom
Medhijin bija,
Sew minn jeddhom, sew għax mixtrija.
Jien ngħid għalija,
Hajti mormija
F'idejn il-flien.
U dan ħelsien???

* * *

Għax jien poëta, b'dan kollu nittama
Li jum iżernaq ta' hena u mistrieħ;
Bogħ'd mill-kefrija ta' dinja għajjura
Insib fil-warrba kull sliem li ħlomt bih.

Dak li ċaħħadli t-tiblit meta enumintu
Għad nista' nsibu fil-ħemda u l-kenn,
Qalb il-widien u l-imsaġar u l-iġbla
Fejn m'hemmx il-għira, l-inkejja u l-ġenn.

Rifsa ta' bniedem hemmhekk qatt ma tkasbar,
Alla biss waħdu, Ħallieq il-ħelsien,
Iġbla mgħottija bil-firxa silġija,
Ward u għasafar u x-xmajjar u jien.

Qalb il-poëta kemm tifraħ u tgħanni
Tgħallem 'l-għasafar u tfaħħar il-ġmiel
Ta' l-iġbla mmewġa li jroddu dik l-għanja
Tfakkar li ħieles mir-rbit ta' kull xkiel.

Min qatt jindaħal fi lbiesi, fi kiemi?
Min qalbi jrażżan jew jorbotli l-ħsieb?
L-ebda seksieka ma jobżqu s-semm tagħhom,
Ħieles mill-qlajja' u għajdud il-għiddieb.

Ħelsien!
Kemm hu sabiħ!
Ħieles minn kulħadd u kollox,
Hekk ħlomtha ħajti.
Ħieles mit-tkasbir wild l-għira
U mit-tifħir għaġġieb, qarrieqi,
Li jsir tmaqdir kif wiċċi ndawwar
U nitbiegħed.
Ħieles mid-dehriet ta' biki u għawġ
Li jżuru 'l-ġar,
U għaliex qalbi qatt ma setgħet tagħlaq bwiebha
F'wiċċ id-diqa
Kif nixtieqha,
Jaqgħu fuq dahri.
Ħieles mit-tnassis u l-għajdud żejjed
Mis-sefsif u l-għira,
Mill-ilsna u mill-għajnej'
U fuq kollox
Mis-seksik tal-Fariżej.

Ħelsien!
Ħalluni nagħlaq għajnejja u naħseb fih
U tħallunix niftaħhom qabel
Wara li nkun inżilt fil-qabar
Fil-ħemda u fil-mistrieħ,
Ħieles... Ħieles... Ħieles...
Nibqa' tiela' f'sema ta' dawl
Wiċċ imbwiċċ m'Alla
Sid il-ħelsien.